

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Sobota, dnia 20 grudnia 1919 roku

Cena prenumeraty:
w ŁODZI:

Kwartalnie Mk. 24,00
Miesięczn. 8,00
Za roznośnienie 60 fen. miesięcznie.
Z przes. pocztową:
Kwartalnie Mk. 28,00
Miesięczn. 9,00

Kalendarzyk:

Sob. 20.XII S. dz. Teofila.
Niedz. 21.XII Tomasza Apost.
Pon. 22.XII Herona M., Zenona
Wt. 23.XII Wiktorji.

Redakcja

w Łodzi
Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28.

Z Warszawy i z biur ogłosz. warsz. ogłoszenia do „Rozwoju” przyjmuje wyłącznie Centralne Biuro ogłoszeniowe Związku prasy prowincjonalnej — Zgoda № 1 w Warszawie.

CENA OGŁOSZEN

Przed tekstem lub w tekście mk. 250, za tekstem 85 fenigów, makrologi mk. 1,25 za wiersz petitów. Drobne ogłoszenia 15 fen za wyraz. Komunikaty mk. 250. Ogłoszenia zamiejscowe 10 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarjum uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w PABJANICACH u p. Grablińskiego, Kioski; w ZIERZU u p. Lacha, Kiosk

BIURO KSIĘGARNIA SZWAJCARSKA

TADEUSZA SZANIAWSKIEGO

ul. Piotrkowska, róg Nawrot. Otwarta do godziny 12-iej w nocny.

Na nadchodzące święta poleca się Sz. Publiczności. 5270-2

Program nowego rządu.

Ze zrozumiałym zainteresowaniem oczekiwano exposé premiera Skulskiego. Wszak nowy rząd wyłonił się i utworzył po długotrwałych debatach oraz przetargach, po ciężkim i przełomowym przesileniu w samym Sejmie, przesileniu, które powołało ostatecznie do życia tak pragnioną większość parlamentarną. To też program nowego rządu, jako przedewszystkiem uchowawczego i większościowego, musiał wszechstronnie ująć wszystkie zagadnienia wewnętrzne polityczne, a zarazem jednak opierać się na wynikach kompromisu, który umożliwił jego powstanie.

Premier Skulski obroną ręką wyszedł z tych trudności. Program polityki rządu, jaki przedstawił w swym przemówieniu, ujęty był wszechstronnie, zarazem zaś rzeczowo; główny nacisk położony został na fachowość rządu, na jego obowiązki zapanowania nad trudnościami organizacyjnymi, nad poprawą administracji oraz urzędzeń organizacyjnych. Wszelkie enuncjacje jednostronne, które mogłyby zadrasnąć tę lub inną grupę, zostały ominięte umiejętnie.

Program, który premier Skulski zakreślił przed Izbią, jest nawskroś ponadpartyjny. To program pracy, to program organizacji, to wreszcie program dalszej energicznej budowy państwa polskiego.

Jako premier, występujący w imieniu gabinetu fachowego, p. Skulski ściśle w i konsekwentnie opracowaniem przemówienia dał całokształt pracy każdego z poszczególnych ministrów. Główny nacisk położył na tę opiekę i usilną, jaką rząd otoczyć pragnie warstwy pracujące, a więc warstwy, ponoszące cały ciężar wytwórczości krajowej. Zapowiedział szereg reform w duchu szczerze ujętych zasad demokratycznych.

Zapewnił, iż najbliższym zadaniem rządu będzie reorganizacja aprowizacji ludności. Przyobiecał też energiczne ściąganie kontyngentu oraz zakaz podnoszenia ceny na chleb. W tej kwestii o dole robotnika rząd p. Skulskiego dążyć będzie do najdalej idącej poprawy praworządności robotniczego. Chcąc dać zatrudnienie szernszemu rzeszom bezrobotnych, przyobiecał premier rychłe przystąpienie do rozpoczęcia robót publicznych.

Następnie zapowiedział premier gruntowną reorganizację szkolnictwa. Dbając o jaknajpożybszy rozwój oświaty, tej podstawy potęgi państwa, rząd opracuje reorganizację władz szkolnych oraz pokryje Polskę siecią szkół, z równym naciskiem kładąc na szkolnictwo zawodowe.

Dalej rząd przedsięwzięcie szereg reform w

Z okazji przeniesienia księgarni i składu nut do nowego lokalu w tymże domu

ul. Piotrkowska 87

przeznaczamy na **Gwiazdkę dla żołnierzy**

10% od sprzedaży książek i nut

w **NIEDZIELĘ**, dnia 21 b. m., na co namy zaszczyt zwrócić uwagę Szanownej Klienteli.

Gebethner i Wolff

FILJA W ŁODZI.

3335 1

dziedzienie administracji, ze specjalnym uwzględnieniem gospodarki kolejowej.

W dziedzinie polityki najważniejszym był ustęp o poprawkach planu konstytucyjnego oraz zapowiedź powołania do życia senatu.

W sprawie polityki zagranicznej premier stanął na gruncie ścisłego sojuszu z państwami ententy, sojuszu, opartego na dobrze zrozumianym interesie państwowym.

Te wszystkie zapowiedzi kraj przyjąć może tylko jaknajprzychylniej. Są one wyrazem tego, iż nowy rząd stanie ponad wszelkimi partiami, a oparty o zwartą większość Sejmu we współpracy z nim dążyć będzie do wewnętrznego dobrobytu oraz zewnętrznej potęgi Rzeczypospolitej.

Z życia Polonii amerykańskiej.

„Sejm” Wydziału Narodowego w Buffale.—Jak się interesuje Polonia amerykańska życiem Polski.— Samoobrona narodowa.— Emancypacja z pod wpływów żydowskich.

(Od własn. koresp.)

Waszyngton, 8 grudnia.

W tych dniach w Stanach Zjednoczonych, w Buffale, odbył się wielki zjazd organizacji polskich w Ameryce. Zjazd ten miał charakter formalnego sejmiku—taką też nawet nazwę oficjalną posiadał.

Udział w sejmie tym wzięły wszystkie niemałe organizacje społeczno-kulturalno-polityczne polonii amerykańskiej. Omawiano w ciągu dość długich debat wiele zagadnień i kwestji pierwszorzędnej dla polaków amerykańskich znaczenia. Ogółem przemawiało przeszło 30 mówców. M. in. przemawiało też kilka osób z pośród tych polaków amerykańskich, którym los zezwolił na wizytę na kontynencie, w Ojczyźnie. Ci właśnie wskazywali na konieczność jaknaj-

ścisłego zespolenia duchowego polaków amerykańskich z macierzą polską—co zebrani delegaci, w liczbie do 3000, przyjmowali entuzjastycznie. P. p. Lubomirski i Franciszek Pałaski (z konsulatu amerykańskiego)—przedstawili obecną sytuację w kraju, o czym odpowiednich referatów zebrani wysłuchali z niezwykłym zainteresowaniem.

I nie dziw, bowiem Polonia amerykańska żyje życiem przedwojennym: życiem bezpośredniego swego otoczenia i życiem macierzy—Polski, której najdrobniejsze sprawy i zagadnienia są w każdym domu polaka amerykańskiego roztrząsane i komentowane. Ci zaś, którzy postanowili i są zdecydowani wracać do Polski, na co pozwalają im interesy—to już nie powiadają się z niecierpliwością, by czempredzej wyjechać i urzędzić Ojczyznę w aureoli słońca wolności. Tu jednak zauważyć należy, że ostatnio, pod wpływem prawdopodobnie wieści z kraju—pewna część tej właśnie kategorii wygnańców naszych—powstrzymuje się z zamiarem wyjazdu przynajmniej narazie, ale najpewniej, że aż do chwili, gdy z Ojczyzny zaczną nabywać wiadomości o unormowaniu się zupełnie stosunków.

Zaznaczyć należy, że wśród Polonii amerykańskiej wielce popularnym jest hasło samoobronny narodowej. Naturalnie w Ameryce nosi ona specyficzny charakter.

Oto naprz. polsko-amerykańska Izba handlowa w Stanach Zjednoczonych z siedzibą w Bostonie, uprasza polskich kupców detalicznych i przemysłowców w Stanach Zjednoczonych, aby podali swój adres i rodzaj interesu, jaki prowadzą, a to w tym celu, aby polskie hurtownie polscy fabrykanci i przemysłowcy mogli się zwrócić do nich wprost ze swoim towarami.

Po otrzymaniu wypełnionego kuponu Izba Handlowa zawiadomi polskich hurtowników, aby mogli nawiązać stosunki handlowe z polskimi kupcami.

W ten sposób poznają się kupcy polscy

zaczyna ze sobą handel bez pośrednictwa żydowskich firm, Izba Handlowa dostarczy każdemu kupcowi potrzebnych informacji.

Odpowiednią odezwę rozesłano do wszystkich kupców polskich w Ameryce.

I co? Czyż to nie wspinała inicjatywa rodaków amerykańskich!!! Jak zaś jest ona na czasie, najlepiej świadczą stopy listów od polskich kupców z zapytaniem o polskie firmy i zakłady.

Niewątpliwie akcja ta, podjęta przez tak potężną organizację, jak zrzeszająca wiele stowarzyszeń handlowych polsko-amerykańska Izba Handlowa—przyniesie zbawienne zdobycze, które pozwolą polskiemu handlowi i przemysłowi w Ameryce wyzwolić się z pod przeważających i tu wpływów żydowskich...

(—)

Hold dla Paderewskiego.

„Kurj. Warsz.” pisze: Akcja, zmierzająca do złożenia Paderewskiemu holdu należnego zastępstwa tego męża, przybiera rozmiary uroczystości, w której udział wezmą najszerze koła stolicy.

Wręczenie wspólnego adresu od wszystkich związków, towarzystw, klubów społecznych, zawodowych czy sportowych, będzie tym holdem, który Warszawa w podzięce za trud i znoj — złoży na gwiazdkę temu wielkiemu obywatelowi.

Wczoraj, zgodnie z zapowiedzią, w siedzibie Tow. „Rozwój” w Warszawie odbyło się o godz. 8 wiecz. zebranie delegatów wszystkich zrzeszeń, na którym omówiono szczegółowo cały program działalności.

KRONIKA.

— Zwiększenie połączeń pasażerskich na święta.

Z rozporządzenia Min. Kol. Żel. poczynając od 20 grudnia r. b. dodatkowo będą w biegu codziennie następujące pociągi osobowe:

№ 23 Warszawa—Szczakowa—Kraków, przechodzący przez Kolaszki o g. 16 i

№ 123 Zabkowie—Sosnowice, wych. o g. 22 m. 20 a przychodzący o godz. 23 m. 20.

№ 326 Łódź—Fabr.—Kolaszki. Wychodzi z Łodzi o godz. 6 m. 40 i przychodzi do Kolaszek o g. 7 m. 30, ma połączenie z Sosnowicami i Warszawą.

№ 325 wychodzi z Kolaszek o g. 8 m. 10 ma połączenie z Warszawą i Sosnowcem, przybywa do Łodzi—Fabr. o g. 9 rano.

Poczynając od nocy 21 na 22 grudnia poc. № 28 Kraków—Szczakowa—Warszawa, przechodzący przez Kolaszki o g. 7 m. 54.

— Handel przedświąteczny.

a) W dni przedświąteczne handel we wszystkich sklepach m. Łodzi przedłuża się, mianowicie: w niedzielę — t. j. d. 21 grudnia 1919 r. od godz. 8-ej do 10-ej rano i od 2-ej do 9-ej wieczorem.

Następnie w poniedziałek, wtorek i środę (22, 23 i 24 grudnia) do godziny 9-ej wieczorem.

— Targi przedświąteczne.

a) Za przykładem lat ubiegłych na wszystkich rynkach miejskich będą się odbywać targi przedświąteczne w dni następujące: poniedziałek, dn. 22, wtorek 23 i środa 24 bm.

— W sprawie uruchomienia Centrali telefonicznej.

a) Ministerstwo Poczty i Telegrafów, stosownie do odpowiedniego podania Komitetu Giełdowego Łódzkiego zawiadamia, że uruchomienie Centrali telefonicznej, mogącej przyjąć 4,500 abonentów, może nastąpić z wiosną 1920 roku, gdyż wskutek pory zimowej prace przy ułożeniu kabli podziemnych muszą ulec zwłoczce.

— Złoto i srebro.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa, Oddział w Łodzi, zawiadamia, że termin składania złota i srebra, podlegających przymusowemu wykupowi na zasadzie Ustawy z dnia 7 listopada 1919 roku, został rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 11-go grudnia r. b. przedłużony dla całego Państwa do dnia 31 grudnia r. b.

— W sprawie szkół prywatnych elementarnych i chederów.

a) W związku z wnioskiem Komisji powszechnego nauczania w sprawie chederów, Rada Szkolna Okręgowa postanowiła wyłonić Komisję, która zajmie się opracowaniem statutu zgodnie z istniejącymi przepisami dla szkół prywatnych elementarnych w ogóle. Projektowany statut określi, na jakich warunkach Rada Szkolna będzie wydawała koncesje na otwarcie i prowadzenie wszelkiego rodzaju poszczególnych szkół prywatnych elementarnych, podlegających kompetencji Rady Szkolnej, przy czym wskazaniem będzie kiedy szkoła czynić będzie albo przymusowi szkolnemu.

— Przewóz zboża kolejami.

Dyrekcja kolejowa zakomunikowała stacjom, że na mocy przepisów wykonawczych o obrocie ziemiopłodami, przewóz zboża lub jego przetworów w ilości do 100 kg. wewnątrz państwa odbywa się bez wszelkich zezwoleń. Wywóz zboża i ziemniaków, przetworów zbożowych i ziemniaczanych zagranicę—odbywa się na mocy zezwoleń Komisji przywozu i wywozu, do ziem zaś wschodnich — na mocy pozwoleń ministerstwa aprowizacji.

— Przewóz drzewa opałowego.

Ministerstwo kolei zarządziło, aby od 1-go stycznia r. p. przewóz drzewa opałowego odbywał się za listami przewozowymi, wydanymi przez państwowy urząd węglowy. W taki sposób wprowadzony z d. 13 grudnia r. b. przewóz drzewa opałowego za takimi pozwoleńmi został odroczony na 18 dni.

— Otwarcie kiermaszu.

Wczoraj o godz. 3-ej po południu nastąpiło otwarcie wielkiego kiermaszu gwiazdkowego w Sali Koncertowej. Gości kiermaszu oczekuje wiele niespodzianek, loteria fantowa, żywe obrazy, stałe koncerty muzyki wojskowej i w. innych. Wszystko to przygotował komitet, aby uczynić kiermasz miejscem miłej rozrywki. Nie zapomniano też o naszych milusińskich, których oczekuje wspinała, stylowo przybrana choinka, mnóstwo zabawek, oraz prześliczna lalka o tajemniczym imieniu, którą otrzyma ten, kto to imię odgadnie. Nie wątpimy, że nie będzie w Łodzi nikogo, kto by w ciągu tych trzech dni nie zwiędził kiermaszu „Czerwonego Krzyża”.

— Z T-wa Wiedzy wojskowej.

Powołane do życia z inicjatywy D-cy Okr. Gen. Łódzkiego Koło T-wa Wiedzy wojskowej w Łodzi odbyło w tych dniach zebranie organizacyjne. Zebranie to poświęcone było omówieniu kwestii zasadniczej, tudzież wyborowi zarządu, który został wybrany w osobach p. p.: Gen. Olszewskiego, pułk. Lewszceckiego, majora Smolarskiego i kap. Frysta, jako członków zarządu, tudzież pułk. Jastrzębskiego, pułk. Lokucjowskiego, ppułk. Kuchinki i kap. Bednarczyka jako członków, względnie zastępców członków Komisji rewizyjnej. Po wyborze zarządu omówiono kwestie działalności Koła, a mianowicie w kierunku podnoszenia wiedzy wojskowej w Polsce, a to zarówno pośród oficerów, jak i reszty społeczeństwa. W szczególności postanowiono zainteresować się sprawami T-wa jaknajszersze grono osób z poza wojska, które bądź to z racji cywilnych studjów, zajmowanego stanowiska, lub zamiłowania, czy zainteresowania sprawami wojskowymi mogłyby i chciały stać się cennymi współpracownikami tak starej, a tak w ostatnich czasach zaniedbanej nauki.

Do czasu ukonstytuowania się zarządu, które nastąpi w dniach najbliższych, informacji w sprawach Koła udziela się w Adjutanturze Okr. Gen. Łódzkiego, tudzież w Adjutanturze Komendy miasta i placu.

— Do wiadomości inwalidów.

Okręgowa Ekspozytura Sekcji Opieki M. S. Wojsk. w Łodzi podaje do wiadomości wszystkich inwalidów wojskowych, że Min. Spr. Wojsk. poleciło wszystkim podległym kancelarjom oraz warsztatom i fabrykom, ażeby w pierwszym rzędzie przyjmowały na wszelkie wakujące posady tak urzędników jak i woźnych i wszelkiego rodzaju rzemieślników-inwalidów wojskowych.

Ekspozytura Sekcji Opieki M. S. Wojsk. w Łodzi wzywa więc wszystkich inwalidów, pragnących otrzymać zatrudnienie w kancelariach i fabrykach Ministerstwa Spraw Wojskowych, żeby

zglaszali się z dowodami inwalidzkimi i fachowymi do Ekspozytury ul. Ewangelicka Nr. 1.

Zawiadamia się również, że wypłata inwalidzkich za miesiąc grudzień zostanie ukończona w dniu 23 grudnia 1919 r. o godz. 2 po południu.

— Cukier dla Łodzi.

a) Wydział Zaprojektowania miasta otrzymał zawiadomienie z ministerjum aprowizacji iż cukier, wstrzymany na grudzień, zostaje przywrócony. W ten sposób mieszkańcy Łodzi trzymają na nadchodzące święta należną rację, która będzie wydawana w sklepach magistratu w kooperatywach w początkach przyszłego grudnia.

— Odczyt.

Dzisiaj o godz. 8 1/2, wieczorem w lokalu Tow. Prawniczego sędzia R. Kempner wygłosi odczyt n. t.: „Sądy Ławnicze — w świetle postępowania karnego”.

— Rozszerzenie lokalu.

Księgarnia Gebetnera i Wolfa rozszerza swój lokal. Zajmie ona sklep w tym samym domu po składzie żyrardowskim. W ten sposób zyska firma wspinała wystawy i obszerne lokal — którego dotąd brak było.

— Odmowa przyjęcia na posady.

a) Wczoraj zwróciła się do Magistratu delegacja zwolnionych urzędników zlikwidowanego kuratorium obywatelskiego. Delegacja prosiła o przyjęcie urzędników do prac biurowych Magistratu. Wobec braku narazie jakichkolwiek wakujących posad, prośbę odrzucono.

— Kradzież motoru.

a) Z domu przy ulicy Kilińskiego 76 skradziono motor elektryczny wartości około 500 marek, należący do Pawła Pelikana.

Z sądów.

— Szulernia pod egidą „Klub filatelistów”.

a) Wczoraj sąd okręgowy rozpatrywał sprawę przeciwko 34-letniemu Oskarowi Müllerowi, 35-letniemu Zygmuntowi Majewskiemu, 41-letniemu Arturowi Gillesowi, 30-letniemu Karolowi Gillesowi i 22-letniemu Henrykowi Błażewskiemu, oskarżonym o utworzenie domu gry zabronionej pod firmą „Klub filatelistów” przy ulicy Piotrkowskiej 111.

Ogledziny lokalu wykazały, że okna we wszystkich pokojach były szczelnie zabite czerną tekturą i że były one połączone elektryczną sygnalizacją z bramą domu. Prezesem tego Klubu był Oskar Müller, członkami zarządu Zygmunt Majewski i Artur Gilles, a sekretarzem Henryk Błażewski.

Badany w charakterze świadka Adam Wolnicki zeznał, że w Klubie uprawiano gry hazardowe, że Klub pobierał od tych gier pewien procent i że zyski, które w sumie wynosiły od 2,000 do 3,000 marek dziennie, dzielili między sobą Oskar Müller, Zygmunt Majewski i Artur Gilles.

Badany w charakterze oskarżonego o wspólny udział w otwarciu domu gry zabronionej Karol Gilles do winy się przyznał i zeznał, że sprawował w nim funkcje sztonera. Ściąganiem procentu z gier hazardowych, podług jego słownictwa zajmował się Błażewski, Müller i Majewski. Badany pod tym samym zarzutem Henryk Błażewski do winy się nie przyznał, tłumacząc się tem, że rola jego jako sekretarza, ograniczała się do wydawania kart i zapisywania wchodzących gości i że przy grach handlowych obecnym nie był. Badani Oskar Müller, Zygmunt Majewski i Artur Gilles do winy się nie przyznali, twierdząc, że o żadnym hazardzie nie wiedzieli i że żadnych zysków z gry nie ciągnęli.

Rozprawy sądowe trwały do godz. 11 i pół w nocy.

O godz. 12 i pół w nocy sąd wyrok: wyrok uniewinniający 1) Karola Gillesa i Henryka Błażewskiego, 2) Zygmunta Majewskiego — skazujący na zamknięcie w więzieniu na 3 miesiące i prócz tego karę pieniężną 1,000 marek; 3) Oskara Müllera na 2 miesiące więzienia i karę pieniężną 3,000 marek; 4) Artura Gillesa na 1 miesiąc więzienia i na karę pieniężną 4,000 marek.

Młodzież polska ślubuje Ojczyźnie.

Manifestacja studencka w obrosie Lwowa.

Lwów, 19 grudnia. (PAT.) Młodzież akademicka w myśl ostatniej uchwały wiecu akademickiego urządziła wielką manifestację. Przed gmachem uniwersytetu zebrało się kilka tysięcy słuchaczy wszechnicy, politechniki i innych wyższych zakładów naukowych oraz młodzieży szkół średnich. Pod gołym niebem odbyto krótki wiec, poczem udano się pod pomnik Mickiewicza, gdzie przemówiło kilku mówców protestując przeciwko prowizorycznemu zatwierdzeniu sprawy Galicji wschodniej. Reprezentant Czytelni akademickiej złożył ślubowanie, że młodzież pol-

ska walczyć będzie do ostatniego tchnienia o ziemię kresową.

Następnie udano się pochodem pod gmach Namiestnictwa, gdzie delegacja przedłożyła generalnemu delegatowi rządu, Galeckiemu protesty, aby podał do wiadomości ministra Wojciechowskiego uchwałę młodzieży.

Po odśpiewaniu hymnu narodowego manifestanci rozeszli się. Nastrój panował bardzo podniosły. Wznoszono okrzyki na cześć armji polskiej, rządu i Sejmu.

Z SEJMU.

Rozprawy nad expose premjera.

Warszawa, 19 grudnia (PAT). —

Po odczytaniu interpelacji marszałek zawiadomił o zamianowaniu p. Stanisława Patka ministrem spraw zagranicznych.

Przystąpiono do rozprawy nad expose prezydenta ministrów.

Pierwszy zabrał głos p. Głabiński, który wyraził zadowolenie z powodu utworzenia większości sejmowej, na której rząd by mógł się oprzeć i zaprowadzić to, czego naród potrzebuje, a mianowicie rząd silnej ręki. Pos. Głabiński stwierdza, że Związek ludowo-narodowy poprze każdy rząd prawdziwie narodowy. W programie rządowym mówca dostrzega pewnych braków, rząd bowiem nie wspominał o dążeniu do osiągnięcia większej jednolitości narodowej w państwie. Stronnictwo mówcy przedewszystkiem pragnie, aby rząd przystąpił do zapowiadanych czynów.

Mowę p. Głabińskiego prawica przyjęła żywymi okłaskami.

P. Barlicki w dłuższym wywodzie poddał silnej krytyce 9 miesięczny rząd gabinetu Paderewskiego, wreszcie oświadczył, że wobec tego, iż obecny gabinet pana Skulskiego powstał z woli większości Sejmu, utworzony na podstawie umowy o charakterze nawskroś reakcyjnym, (słowa te wywołują wielką wrzawę), stronnictwo PPS. odmawia gabinetowi p. Skulskiego zupełnie swego zaufania. (Oświadczenie to prawica przyjęła głośnie śmiechem).

P. Hertz w imieniu stronnictwa chrześcijańskiej demokracji oświadcza, że popierać będzie ten rząd, o ile sprostaa on zadaniom, które sobie wytknął.

W imieniu klubu składa mówcą następujące oświadczenie:

Nie wchodząc do większości i do gabinetu nie bierzemy na siebie odpowiedzialności za politykę zewnętrzną i wewnętrzną obecnego rządu. Będziemy jednakże popierać ten rząd w zamiarach, zdążających do ureformowania konieczności państwowych i reform społecznych.

P. Stapiński, w imieniu lewicy stronnictwa ludowego nadszczaj ostro krytykuje równo poprzedni rząd jak i obecny.

P. Grünbaum wchodzi na trybunę, aby zabrać głos. Na sali odzywają się okrzyki: Precz z nim! Przewodnik żydowski! Oddaj Wilno! Zwróć pan Miński p. Grünbaum wytoczył cały szereg oskarżeń w kwestji żydowskiej.

Przemówienie p. Grünbauma przerywane były silnymi okrzykami. Wśród hałasu p. Grünbaum schodzi z trybuny.

Kk. Około zabiera głos. Pierwsze jego słowa wywołały taką wrzawę, że mimo dzwonka marszałka i wezwania do spokoju, mówca nie mógł przemawiać i zszedł z trybuny, nie wypowiedziawszy ani jednego zdania, któreby można usłyszeć.

Na wniosek marszałka zamknięto dyskusję. Sejm przyjął znaczną większością expose prezydentów ministrów, wyrażając mu zaufanie.

Izba przeszła do dyskusji nad wnioskiem o zmianie administracji na kresach wschodnich.

P. Jan Dąbski mówił o niedomaganiach administracji, zwłaszcza na kresach wschodnich i wykazywał, jakie trudności aprowizacyjne tam panują.

P. Niedziałkowski mówił o nadużyciach władz wojskowych na kresach i domagał się zawarcia pokoju.

Posłowi Niedziałkowskiemu odpowiedział ks. Maciejewski podnosząc, że pokoju nie można zawierać, gdyż niema go z kim zawierać.

Mówca przedstawił zadania, jakie ma rząd na kresach i wzywał, ażeby wypełnić zadania tamtejszej ludności, które streszczają się w tem, aby zaprowadzić rząd silnej ręki, któryby mógł zapewnić ludności ład i porządek.

Z kolei przyjęła Izba kredyt 60 milionów, które mają być wyasygnowane głównemu urzędowi ziemskiemu, jako tymczasowy kredyt osadniczy, a to w myśl referatu p. Poniatowskiego.

P. Wiohliński referuje sprawozdanie komisji wojskowej w sprawie projektu ustawy o przedłużeniu czasu służby roczników 1886 i 1889 powołanych na obszarze dowództwa generalnego okręgu krakowskiego.

Izba przyjmuje wniosek bardzo znaczną większością.

Z kolei p. Matyszko referuje tymczasową ustawę o przyznaniu nagród przy zwalczaniu przemysłnictwa.

Izba uchwala ją w drugim i trzecim czytaniu wraz proponowanymi rezolucjami.

P. ks. Starkiewicz referował wniosek komisji odbudowy kraju w sprawie darowania grzywnien sądowych nałożonych, na ludność wiejską za samowolny wyrąb drzewa z lasów państwowych na odbudowę zagrod zniszczonych przez wojnę. Izba przyjęła ustawę w 2-gim i 3-im czytaniu.

Na tem wyczerpano porządek dzienny.

Marszałek naznacza następne posiedzenie na dzień 8 stycznia 1920 r. o g. 4 pop. życząc posłom wesołych świąt.

Wrażenia ogólne.

(Od naszego korespondenta).

Dzisiejsze rozprawy nad expose premjera w Sejmie wykazały, że olbrzymia większość za jej stanowisko dłał przychylnie. Dziś przemawiali tylko przedstawiciele ugrupowań nie należących do większości. Z tych, za wyjątkiem lewicy ludowej, w osobie posła Stapińskiego oraz socjalistów wszyscy oświadczały, iż rząd będą popierać.

Ogólne oburzenie w Sejmie wywołało nietaktowne i prowokacyjne wystąpienie posła żydowskiego Grünbauma, który w swym przemówieniu napadał na premjera i na całe społeczeństwo polskie. Na dzisiejszym posiedzeniu był obecny również były premier Paderewski. Znamiennym jest fakt, iż przez dłuższy czas rozmawiał on z posłami Moraczewskim i Dąbskim.

Wczoraj wieczorem odbyło się posiedzenie Klubu Narodowego Zjednoczenia Ludowego, na którym większością 50 głosów przeciwko 44 — wybrano na przewodniczącą klubu na miejsce p. Skulskiego prof. Dąbnowiczą, b. członka Związku Ludowo-Narodowego.

Zakończyły się dziś obrady dawnego klubu „Wyzwolenia”. Ponieważ Klub ten poziedlił się na dwa odcinki, z których jeden domagał się wystąpienia z Polskiego Stronnictwa Ludowego drugi zaś przestania nadal w nim — wybrano komisję z trzech członków, która ma zreferować tę sprawę.

Dziś odbędzie się w Sejmie konwent senio-

row, na który przybędzie również pan Paderewski, aby odierać zarzuty, stawiane mu przez Bielińskiego.

Na wczorajszym posiedzeniu Komisji Skarbowo Budżetowej minister skarbu, o. Władysław Grabski oświadczył, iż zamierza w ciągu stycznia dokonać unifikacji waluty markowej i koronowej.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 19 grudnia (PAT.) Komunikat Sztabu Generalnego Wojsk Polskich.

Front litewsko-białoruski: Próba Dźwiny przez bolszewików i podanie od Polocka została przez nasze oddziały udaremniiona. Piechota nasza śniłym wypadem, zajęła przez ścieżką Kamień biorąc jeńców i działo i wielki zdobyczy wojennych i zmuszając bolszewików do ucieczki.

Front wołyński: Spokój.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego Haller, pułkownik

Zagadnienia polityki polskiej

Minister spraw wewnętrznych, Wojciechowski przybył do Lwowa. Minister odbył szereg konferencji urzędowych.

W Gdańsku wybory do Rady miejskiej dały Polakom 7391 głosów, 5 miejsc. Ogółem głosowało 89,000 wyborców.

Ludność gminy Grodek Ostroszycki zebrała na wiecu w dniu 23 listopada powzięła uchwałę domagającą się, aby ziemia Białoruski została związana z Polską węzłami braterskimi tworząc ją silną, mocną i wolną.

Wczoraj ukonstytuowała się komisja sejmowa dla rozrachunku z państwami zaborczymi.

Wczoraj przed południem odbyło się posiedzenie komisji spraw zagranicznych przy udziale ministra Patka i byłego prezydenta Paderewskiego.

Tematem obrad była Galicja wschodnia. Minister Patek przedstawił dotychczasowy stan sprawy Galicji wschodniej.

Na posiedzeniu Rady ministrów w dniu 19 b. m. przyjęto projekt ustawy w przedmiocie zmiany niektórych postanowień pruskiej ustawy o podatku domowym z dnia 19 czerwca 1906 oraz w przedmiocie upoważnienia ministrów byłego zaboru pruskiego do zajęcia tegorocznego sprzętu ziemniaków i nasion oleistych w byłej dzielnicy pruskiej.

Urzednicy wojskowi zwrócili się do rządu i prezesa sejmowej Komisji wojskowej z memorandumem żądającym zrównania szarych i odznak wojskowych ze zmobilizowanymi doktorami, aptekarzami i weterynarzami według stopni naukowych i zajmowanych stanowisk.

Ile zapłacimy za wolność?

Wiedeń, 18 grudnia. (PAT.) Dziennik urzędowy ogłosił wczoraj wysokość sumy, którą mają zapłacić: Polska, Rumunia, Jugosławia i państwo czecho-słowackie za oswobodzenie. Ogólna suma wynosi 6 milionów funtów szterlingów, z czego Czecho-Słowacja zapłacić ma połowę. Udział poszczególnych państw ustalony będzie wedle stosunku dochodów podatkowych odnośnych obszarów dawnych Austro-Węgier.

Jezyk polski.

Sosnowiec, 19 grudnia. (PAT.) W Chorzowie na Górnym Śląsku odbyło się wczoraj pierwsze posiedzenie nowo-wybranej Rady gminnej, na którym postanowiono obradować w języku polskim. Odrzucono wniosek burmistrza o zakupno pożyczki niemieckiej, tak zwanej premji oszczędnościowej.

Sosnowiec, 19 grudnia. (PAT.) „Gazeta Ludowa” donosi, że w Zatorze utworzył się Związek nauczycielski na Górnym Śląsku, którego zadaniem jest, aby dla udokonaenia się w języku polskim udzielać nauki w szkołach w tymże języku.

s. † p.

JÓZEF RADZIŃSKI

długoletni urzędnik Drogi Żelaznej Fabr. Łódzkiej, ostatnio urzędnik II kasy poczytkow.-oszczędnościowej w Łodzi, zmarł 18 grudnia 1919 r., przeżywszy lat 46.

Wyprowadzenie zwłok nastąpi w niedzielę, dnia 21 grudnia, o godz. 2 po poł., ze szpitala w Radogoszczu na stary cmentarz katolicki.

Na smutne te obrzędy zapraszają przyjaciel i kolegów zmarłego
Siostry, szwagrowie, siostrzenice i siostrzeńcy.

3354 1

s. † p.

WŁODZIMIERZ J. MATJATKO

obywatel m. Konstantynowa,

po krótkich cierpieniach, zmarł w Konstantynowie dnia 17 b. m., przeżywszy lat 65.

Pogrzebeni w głębokim smutku: żona, córka, zięć, brat i rodzina zapraszają krewnych i znajomych na wyprowadzenie drogi nam zwłok z cerkwi Olgieńskiej w Łodzi (ulica Olgieńska № 1) w niedzielę, dnia 21 b. m., o godz. 1-ej po poł., na stary cmentarz prawosławny. 3310-1

Niemcy chcieli przeszkodzić lądowaniu żołnierzy polskich w Gdańsku.

Gdańsk, 18 grudnia. „Dziennik Gdański” donosi, że wojska niemieckie, dotychczas jeszcze stacjonowane w Gdańsku, zarządziły na własną rękę rewizję statków, stojących w porcie gdańskim.

Około 200 żołnierzy wdarło się do portu, zaczęło przeszukiwać stojące tam parowce.

Równocześnie do sfery neutralnej portu zajęła pociąg pancerny, gotowy do walki. Okazało się, że wszystko to było zrobiono w oczekiwaniu, iż do Gdańska przybędą okrętami z zagranicy żołnierze polscy, którzy jednakoże wylądowali w Szczecinie i lądem udali się do Poznania.

Olbrymie składy odzieży i żywności na Kazimierzu.

Kraków, 19 grudnia. Władze wojskowe zarządziły rekwizycję materiałów odzieżowych u handlarzy na Kazimierzu pod Krakowem.

Przetwarzając wszelkie zakamarki i kryjówki natrafiła wojskowość na olbrzymie — wprost niesłychane — składy nie tylko materiałów białych (jak wełny, barchanu, płótna), ale także na wielkie zapasy środków spożywczych.

W czasie rekwizycji dochodziło do burzliwych scen, gdyż handlarze stawiali opór. Bardziej opornych odstawiano natychmiast do aresztów.

Dla wyobrażenia, jak olbrzymią ilość towarów zasekwestryonowano, niech świadczy fakt, że do przewozu ich musiano użyć kilku wielkich ciężarowych samochodów.

Wartość znalezionych na Kazimierzu skarbów przechodzi w miliony.

Również w tym dniu odbyła się obława wojskowa za popisowymi przy udziale policji. Patrole obeszły wszystkie szynki, restauracje i kawiarnie.

Ookoła zagadnień polityki światowej.**O równowagę europejską.**

Wiedeń, 19 grudnia (PAT.) W. B. K. donosi z Paryża, że prezydent Clémenceau wręczył kanclerzowi Rennerowi notę w sprawie odłączenia ziemi Przedarukamskiej. Nota zauważa, że mocarstwa sprzymierzone są zdania, że gdyby tendencje odśrodkowe tej prowincji doprowadziły do odłączenia jej od Austrii, to byłoby to początkiem rozpadnięcia się Rzeczypospolitej austriackiej, co naraziłoby równowagę Europy środkowej.

Zbrojny pokój.

(Od wł. korespondenta.)

Bazylen, 19 grudnia. Rząd francuski ma zamiar przedłożyć w Izbie projekt podniesienia liczebności armji i zwiększenia zbrojeń.

Bankrutwo pokoju z bolszewią.

Paryż, 19 grudnia. (PAT.) Ograde powrócił z Kopenhagi do Anglii. Według doniesień konferencja jego z Litwinowem i Finkelsteinem nie doprowadziła do żadnego rezultatu.

Papież przeciw bolszewikom.

Wiedeń, 19 grudnia (PAT.) „Telegraphen-Compagnie” donosi z Londynu na podstawie

„Vosische Zeitung”. Wedle doniesień prasy rzymskiej, oświadczył papież w przemówieniu do kardynałów na ostatnim tajnym konsystorzu, że jednym z głównych zadań będzie walka z bolszewikami, którzy zagrażają porządkowi społecznemu. Prasa przypuszcza, że oświadczenie papieża wpłynie na stanowisko posłów z partji katolicko-ludowej i spowoduje usunięcie się ich od współdziałania z socjalistami włoskimi.

Czesi szukają sojuszników.

(Od własnego korespondenta.)

Budapeszt, 19 grudnia. „Pester Lloyd” ogłasza rewelacje w sprawie poufnej konferencji, jaka się odbyła w Pradze Czeskiej u prezydenta Masaryka. M. in. oświadczył on, że czesi zagrożeni są poważnie na Stowaczyźnie Naogół groźna sytuacja państwa, w jakiej znajduje się Czechosłowacja, wymaga oparcia się na Austrii i Węgrzech.

Japonja zajmuje Syberję.

Wiedeń, 19 grudnia. (PAT.) Japoński ambasador konferował z Lansingem i zawiadomił go, że Japonja zamierza wysłać na Syberję silne oddziały wojskowe celem obrony interesów Japonji w Mongolji Koreji.

Granice z Bukowiną.

Paryż, 19 grudnia (PAT.) Najwyższa Rada odbyła we czwartek posiedzenie w ministerstwie spraw zagranicznych, pod przewodnictwem Juljusza Cambona. Rada ustaliła granice między Galicją wschodnią i Bukowiną, a o granicach

Wojsko z Kurlandji.

Sosnowiec, 18 grudnia. (PAT.) W Opolu stacjonowano część wojsk generała Kellera, którzy powrócił z Kurlandji. Oficerowie tych oddziałów są rosjanami, a część żołnierzy jest także narodowości rosyjskiej.

Wyrazy serdecznego podziękowania
Wielbnemu Ks. Prałatowi Tymienieckiemu,
Szanownemu Duchowieństwu, kolegom
i wszystkim życzliwym, którzy oddali o-
statnią posługę drogi nam zwłokom

s. † p.

WŁADYSŁAWA**ALWASA**

składają

Żona, matka, siostry,
szwagrowie i Rodzina.

3317 1

tych powiadomione będą państwa zainteresowane.

Czeskie szpiegostwo.

(Od własnego korespondenta.)

Kraków, 19 grudnia. Donoszą z Krakowa iż czesi coraz intensywniej uprawiają wojskowe szpiegostwo w Polsce. Wielu przebranych oficerów przediera się poza linię demarkacyjną. Ostatnio bawił w Krakowie przebrany za kupca pewien wysoki oficer czeski.

KRONIKA TELEGRAFICZNA.

Przywódcy republikańscy Stanów Zjednoczonych mają się teraz oświadczyć za natychmiastowym zawarciem przymierza z Anglią, mającego na celu utrzymanie pokoju świata.

Były dowódca armji północno-zachodniej gen. Awałow-Bermontt wrócił do Berlina, aby prowadzić rokowania z ministrem obrony krajowej w sprawie powrotu wojsk niemieckich do Ojczyzny.

W Wiedniu odbyła się konferencja wszystkich czynników prowadzących akcję przeciw bolszewikom. Konferencja ma za zadanie wszczęcie wspólnej akcji celem utworzenia przeciw so-
wietom związku stronnictw demokratycznych rosyjskich.

Z WARSZAWY.

W Warszawie czynione są starania, mające na celu zachowanie nadal ministerstwa zdrowia, oraz kultury i sztuki.

Były naczelny wódz armji fińskiej gen. Mannerheim opuścił po 2-tygodniowym pobycie Warszawę.

Wczoraj aresztowano tu ppor. Henryka Walewskiego. Był on osadzony w więzieniu przy ul. Dzielnej, skąd zbiegł. Dziwnym jest, że z więzienia tego coraz częściej uciekają aresztanci.

W tych dniach odbyło się w Warszawie na zaproszenie starszych urzędników państwowych zebranie kierowników różnych działów administracji państwowej i sądowych, na którym omawiano wnioski mające na celu wszczęcie akcji wśród urzędników, celem zwalczania korupcji i nadużyć. Wyłoniono projekt, który będzie podany społeczeństwu niebawem do wiadomości.

Wśród sfer kolejowych w Warszawie duża sensację budzi tajemnicza historia z wagonami zboża. Oto w tych dniach zatrzymano na stacji Warszawa 4 wagony zboża, pochodzącego z Poznania. Nikt nie wiedział jednak, dla kogo to zboże przyszło. Mówiono, że dla kooperatywy kolejowej, która, jak się później okazało, zboża nie zamawiała. Koło wagonów kręcili się jacyś żydzi i kilku kolejarzy. Robotnicy z fabryki „Parowóz”, oburzeni tem, zatrzymali tajemniczy transport.

Istniejący w Warszawie Komitet Pomocy dla żydów, ofiar pogromów na Ukrainie, otrzymał wiadomości o nowych pogromach.

Komunikaty.

Towarzystwo Sokół.

Towarzystwo Gimn. „Sokół” w Zgierzu, urządza niedzielę dnia 21 b. m., o godz. 6 wieczorem, w lokalu własnym przy ul. Sześciłowej № 12, tradycyjny wieczerzy dla swoich członków. 3320 1

Poświęcenie lokalu.

Wczoraj odbyło się poświęcenie kawiarni i restauracji „Savoy”, którą w dzierżawę wzięli dwaj niemieccy współpracownicy hotelu p.p. Kryszak i Zabro-

Po odegraniu przez miejscową orkiestrę „Boże Polsko”, ks. Kudelski dokonał poświęcenia lokalu, który w przyszłości ma być używany do celów kulturalnych i społecznych.

Wśród gości podczas poświęcenia znajdował się ks. proboszcz Sadowski, powstańca z 1863 roku. Uroczystość była nastrojową i ładną.

Nowi gospodarze zabiegać mają o dobre towary i uprzejmą usługę, więc można się spodziewać, że publiczność poprze tak sympatyczne przedsiębiorstwo. 2012 0

Teatr i sztuka.

Teatr Pelski (Dzielna 13).

Ma dzisiaj w popołudniowym przedstawieniu odegrać największe powodzeniem ciesząc się obyczajowa sztuka J. Szutkiewicza „Poychadło”. Wieczorem staraniem Komisji kulturalno oświatowej dane będzie drugie widowisko ludowe, które wypełni „Dzień Zaduszny” Heijermansa.

Obydwa widowiska grane są po cenach najniższych.

Dwa występy Janiny Szylińskiej.

W niedzielę „Bez tarczy” i w poniedziałek „Pan

Posel” przypomną Łodzi znakomitą artystkę p. J. Szylińską jedną z najciekawszych i najświetlejszych przedstawicielki nowoczesnej sztuki aktorskiej.

OFIARY.

Na Górno-Siązaków.

Uczennice 32 szkoły miejskiej w dniu imienia koleżanki 15 mk.

Na globisycy w Warmji.

Panny Helena, Anna i Marja Nachtmanówny 500 mk. za pośrednictwem inżynierowej Palaszewskiej 441 mk. 60 fen.

Na globisycy na Mazurach.

Stan. Wesik 5 mk., stan. Tyszko 5 mk., Procher 2 mk.

„Rozmaitości”

Cegielniana 18.

— Początek o godz. 4.40 po poł. —

MIJSCA: Kupon do Łoży Mk. 8.— I Balkon Mk. 5.90, II Balkon Mk. 5.50, Galerja Mk. 2.05. Krzesła parterowe I, II i III miejsce po Mk. 4.50

!Dziś OTWARCIE! TRAGEDJA MIŁOZENIA

Dramat psychologiczny w 5 akt. **Gail Kane** zwana **SARAH BERNARD**. 3327 1
W roli głównej słynna **Gail Kane** Teatr dobrze ogrzany.

Dziś sobota, d. 20 b. m. otwarcie KABARETU

„COLOSSEUM”

prze utrzymane

DAMSKIE SIODŁO

— oraz —
ROSYJSKA UPRZAŻ
sprzedania. Ul. 6 Sierpnia 63 m. 1.

przy ul. Zachodniej № 53. 3326 1

Piekarnia Warszawska

peleca 3 razy dziennie **świeże bułki**

Główna Nr. 2. Filja: **Andrzeja 4.**
Piotrkowska Nr. 108.

3271:1

Z poważaniem **Kazimierz Kuliński.**

BIELIZNA,
KRAWATY,
CALENTERIA,
ZABAWKI

H. Kolodziejski
ANDRZEJA 3.

OGŁOSZENIE.

Dyrekcja Odbudowy Ministerstwa Robót Publicznych w Województwo Łódzkie, wzywa Właścicieli cegielni, posiadających surową cegłę do wypalenia—do biura Dyrekcji, Targowa № 50, na niedzielę, dnia 21 b. m., między godz. 11—1-szą. 3290—1

zatwierdzone przez Władze Biuro pisania Prośb i Zażeń

Aleksandra Gersdorfa

Łódź, ul. Piotrkowska № 81. Telefon 94.

Prośby. Skargi. Zażalenia. Memorjały. Tłomaczenia. Przepisyw. na maszynach. Biuro czynne bez przerwy od 9 r. do 6 wiecz. 3185—2

PODARUNKI GWIAZDKOWE

radzimy zakupić w czas

Halki haftowane	40.—	
Staniczki	20.—	15.50 11.50
Fartuszki białe z haftem	20.—	18.—
czarne szkolne	55.—	52.—
Halki z staniczkiem „Reform”		70.—
Koszule damskie	51.—	45.—
z najlepszego nadapol.		75.—
Koszule męskie		49.50
Kalesony męskie		135.—
Serwety 3/4 lok. długie		82.—
Wełniane koszule damskie		68.—
Trikotowe „męskie		72.—
„kalesony”		

Nadzwyczaj tanio

Jedwabia na suknie i bluzki		
Bluzki wełniane	75.—	65.— 55.—
Spódniczki modne		80.— 70.—

Szmechel i Rozner,

Łódź, Piotrkowska 100. 3302—1

Korzystajcie z okazji

BRYLANTY

bizuterję — płaci wysokie ceny Amator

Hotel Savoy nr. 201.

Przyjmuje interesantów od 10—1 i 3—5. 3328—1

ZABYDOWIENIE.

Niniejszem zawiadamiam Szanowną Publiczność, iż moja **RESTAURACJĘ II KLASY**

z ul. Zgierskiej Nr. 24 przeniosłem na ul. Główną Nr. 9 i zapraszam przyjaciół, gości i znajomych na uroczyste otwarcie, które odbędzie się w sobotę, dnia 20 grudnia r. b.

3523—1

Z wysokim poważaniem **E. KOMISAR.**
KONCERT. LOKAL OGRZANY. KONCERT.

Józef WOLSKI

Piotrkowska № 3
Hotel Polski
Firma egzystuje od 1893r.

Poleca na nadchodzące święta z zapasów przedwoj.

Wina, Koniaki, **Wódki Poznańskie**,
Likjery, Romy,
oraz towary kolonialne i delikatesy.

Oliwa Nicejska, Czekolada, Kakao.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna. 3182—1

Łączność i Kupcy i palacze i Pierwsza Chrześcijańska **FABRYKA GILZ** w Łodzi pod firmą „SKAŁA” Aljeje Tad. Kościuszki 41. 3265-3

Dr. Trawiński
CHOROBY CHIRURGICZNE
przyjmuje od godz. 2-ej do 4-ej
Piotrkowska 135.
3176-5

Do sprzedania
ścianka z gabinetu z szymbami i drzwiami, półki tokarenka do robót precyzyjnych, piec naftowy i inne. Wiadomość od 2—3 po południu, Sienkiewicza № 51 m. 4. 3285—3

Potrzebny **NAKLADACZ**
Zgłaszać się do „Rozwoju”

Do wynajęcia

LOKAL składający się z dwóch pokoi i kuchni, z elektrycznością, na biuro, II piętro. Oferty pod „Lokal”. r 1

Drobne ogłoszenia:

Kupno i Sprzedaż:

A.A.A.A.A.A.A.A. Na gwiazdkę poleca zegary, zegarki damskie, męskie, pierscionki, kolczyki, dewiszki, specjalność obrączki ślubne, różne fasony, gwarancja za złoto. Pierwszy Polski tanie sklep, Brzezińska 10, Jan Plac, tek. 880-7

A.A.A.A.A.A. Są do nabycia! Taniej niż wszędzie towary, madapolam biały na pościel i bieliznę, płócienko, surówka na wyspy i poszwy i prześcieradła. Flanela barchany na bieliznę Welour, korciki, sukno, bostony na damskie, męskie i dziecięce ubiory i palta. Cajgi podszewki. Piotrkowska 56 w powoźru, 3 wejście, parter M. Bryl. 955-8

A.A.A.A.A.A. 150 marek płacę za aparat starych zębów. Andrzeja № 7, prawa oficyna parter. Nadryczny, 874-7

A.A.A.A.A.A. Kupuję wszelką kuftra. Placę najlepiej. Grosman, Piotrkowska 24. Przyjmuję reperacje kasnierskie. 876-9

A.A.A. Kupuję używaną garderobę, futra, bieliznę, dywany, maszyny do szycia kwilły lombardowe, placę najwyższe ceny. Wólczajska 43, 6. 582-nws6

A.A. Meble różne wyprzedam bardzo tanio, garnitur mebli, szafę, bielizniarkę, stół, krzesła, otomanę, łóżka, materace, leżankę. Piotrkowska 261, m. 4, II piętro. front. 1148-snw5

A. Meble, tapicerskie, stolarskie, sprzedaje. Dzielna 5, I p. front, magazyn Derejskiego. 974-9

A. Meble, łóżka, materace, szafy, bielizniarkę, umywalnię, otomanę, kredens, stół, krzesła, biurko, leżankę, komodę, lustro, wieszak, stoliki, wyprzedam tanio. Piotrkowska 225-5, I piętro front. 1005-4

A by zaraz! Sprzedam łóżka, lanszafty, stół. Aleja Kosciuszki 28-7. 1070-1

A. Otomanę dywanową, różne meble sprzedam. Sienkiewicza 59, m. 4, oficyna. 1068-p.sp3

B ilard w dobrym stanie sprzedam. Piotrkowska Nr. 251. Restauracja. 1163-5

C ZŁONKI stare, zużyte kupuję administracja „Rozwoju”.

D om w bardzo dobrym stanie w śródmieściu z powodu wyjazdu do sprzedania. Wiadomość: Rzgowska 23. Lipowski. 1055-2

D o sprzedania kasa zagraniczna, obraz kanapa, maszyna do suszenia, welny koszyki do welny wózki do welny, kije, koła do rolwagi i do woza od węgla i rozmaite zabawki dziecięce, ul. Karola № 58, od 2 do 4 popoł. 1026-sn2

D o sprzedania para łóżek dębowych, jeden materac. Miłsza 10, sklep, tamże aparat fotograficzny 9x12. 1126-2

D om drewniany, z placem rogowym do sprzedania. Radoszcz, ul. Szopena № 6, róg Stefana. 1151-1

D o sprzedania palto męskie z karakuł, kołnierzem i czapką, garnitur, zakiet komody, 2 pary kapeluszy i cylinder, brzytwy 2 kasetki ogniotrwałe, aparat fotograficzny. Juljusza № 4, m. 11. 1118-1

D zierżawę wezmę lub kupię foliowaczek, Nowy Rynek 9. Pieczyński. 1022-2

D o sprzedania w W Ks. Poznańskim majątek rycerski, ca 3050 morgów. W tem 2000 morgów ziemi częściowo pszennej, częściowo zdrowej żytniej pod plugiem, 200 morgów łąk, a reszta las. Zupelne nowe masywne zabudowania gospodarcze z wszelkimi dogodnościami (wodociągi). Nowa gorzelnia z nowymi miedzianymi aparatami i z prawem wypalenia przeszło 1000 hektolitrów alkoholu rocznie. Pałac i park wielkopolski. Inwentarz żywy i martwy nadkompletny. Prawie całe zbiorzy tegoroczne zboża i kartofli niesprzedane. Hypoteki uregulowane. Cena 3200 Mk. za hektar. Wpłata 800 tysięcy do 1-go miliona marek Łaskawe oferty i bliższe szczegóły przyjmuje adm. Rozwoju „J.M. 200”. Agencji wykluczeni. 1024-1

F iranki, koronki niciane, klockowe, hafty poleca w mieszkaniu prywatnym W. Bogucka, Kilińskiego 102, m. 4, pierwsze piętro. 7885-0

J est do sprzedania dom, w którym znajduje się piekarnia z dwoma piecami piekarskimi, 5 wozów, chomonta, sianki i prosięta. Wiadomość: Nowo-Zarzewska № 55, w piekarskim sklepie. 1181-ps3

M auzer rewolwer małego kalibru kupię. Nowy Rynek 9. Pieczyński. 1016-2

M iocarniany garnitur w ruchu mianowicie: miocarnia do prostej słomy dająca zboże wiane do worków i motor na ropę sprzedam. Poddębice. Zakrzewski. 1017-2

M aszyny Singera krawiecką i oraz bańki do mleka sprzedam. Nawrot 51, sklep. 1069-5

M eble nowe i używane sprzedaję po cenach najniższych. Orła 25, stolarnia. 9169-2

M eble ze stołowego pokoju sprzedam. Wólczajska 63-5. 1155-1

P iwiarnia do sprzedania zaraz z powodu wyjazdu, ul. Konstantynowska № 72. 1159-2

P ianino do sprzedania w dobrym stanie, oraz garnitur tużurkowy. Ulica Szara № 15, m. 17. (przy Rzgowskiej). 1166

R óżne meble do sprzedania. Piotrkowska № 111, w powoźru, m. № 8. 1025-5

S klep kolonialny do sprzedania ul. Kilińskiego 33. 1111 snw3

S klepowe urządzenie sprzedam. Główna 12. Koziny. 1004-2

S klep spożywczy sprzedam. Składowa 16. 953-1

S klep kolonialny do sprzedania w dobrym punkcie z powodu zmiany, ul. Zakątna, przy Andrzeja № 72. 1143-p2.

S klep spożywczy sprzedam zaraz. Złota 7. 1132-4

S klep kolonialny do sprzedania zaraz, ul. Miłsza 45. 1150-3

Sprzedam pianino w dobrym stanie, oraz garnitur tużurkowy, ul. Szara № 15, przy Rzgowskiej. 1146-1

Sprzedam fortepian Mateckiego, krótki. Nowy Rynek 5, m. 1 od 1-5. 1157-5

Sklep dystrybucyjno-galanteryjny sprzedam. Andrzeja 40. 1164-5

Sprzedam koźuch stróżowski. Aleksandrowska 61. 978-s1

Tortowisko kupię. Nowy Rynek 9. Pieczyński. 1013-2

Sklep spożywczy do sprzedania z powodu zajęcia. Zakątna 80. 1031-1

Urządzenie sklepowe: dwie szafy do rzeczy, bielizniarka, dwa łóżka z materacami i masyzna Singera bardzo tanio do sprzedania. Przejazd 24, m. 1. 1100-2

Warsztat ślusarski do sprzedania. Piotrkowska № 92. 1033-1

ZA 70 FENIGÓW
KOŁNIERZYK
również polecamy
PÓLKOSZULKI I MANKIETY
PETERSILGE I SZMOLKE
93. Piotrkowska 93.
: ODPRZEDAWCOM - RABAT. :

Różne:

A kuszerka Nowakowska, mieszka Dzielna 34-19. 583-40

A kuszerka Drzymalowa przyjmuję. Piotrkowska 225. 9635-11

Antoni Golic poszukuje brata swego Jana, zabranego w 1914 roku do rosyjskiego wojska. W pierwszych dniach wojny był w Modlinie, ostatnio niewiadomo gdzie. Ktoby jakiegokolwiek mógł udzielić informacji proszony jest o napisanie lub pofatygowanie się pod adresem: Kalliska 30, przy N. Zarzewskiej. 925-1

Białoskórnik wyprawia skórki królicze, zajęcze, lisie i t. p., ul. Lujzy 44 m. 1. 1155-2

Do fabryki dentystycznej „Medicum” i Piotr Włodarski, potrzebny jest wykwalifikowany specjalista do „drykowania”, niklowania, srebrzenia i bronzowania. Zgłaszać się Zakątna 9 do W-go Otorowskiego. 11-3

Klinika łatek, Przejazd 14, przyjmuję jeszcze reparacje na gwiazdkę. 1064-sn2

Lekcji gry fortepianowej (ułatwioną metodą) oraz języków udziela rutynowana nauczycielka. Lipowa 64, III piętro, front od 11-1. 885-

Dziś przedstawienie dla dzieci i młodzieży Początek o g. 5.15 po poł. Ceny miejsc od 1.- Mk. Wyjątkowy program:

- 1) **Pamięć i serce**, chwytający za serce dramat w 5 aktach, pdl. pięknego i nastrojowego romansu nieśmiertelnego poety JANA RICHPINA. W roli głównej: **PUDEL TOBY.**
- 2) **Maks Linder** - komiczne.
- 3) **Dzieci Francji podczas wojny.**

Młoda inteligentna panienska, poszukuje posady gospodyni u pojedynczej osoby na wsi lub w mieście. Oferty w adm. Rozwoju dla „Jan ny”. 1118-2

Na Ukrainę - Odessa, Kijów, Charków, Jekaterynosław, Rostow, wyjeżdżam, biorę listy, załatwiam sprawy. Adres: Piotrkowska 115, I piętro, skład tapet A. Buczkat. Zgłaszać się od 11-12 i od 3-4. 982-sw2

Pokoju umeblowanego z oddzielnym wejściem poszukuję. Cegielniana 74. Kubicki. 1029-2

Pisarz ekonom samotny potrzebuje. Wiadomość: Kubicka, Cegielniana 74. 1021-2

Potrzebni chłopcy do ślusarni na budowlane roboty. Łąkowa 22. 1040-1

Pokój umeblowany z oddzielnym wejściem zaraz do wynajęcia. Krótka 22, prawa oficyna. II piętro. 1167-2

Poszukuję pracowni malarskiej, światło północne. Oferty w Rozwoju pod „Pracownia”. -3

Poszukuję rutynowanego korepetytora, któryby mię przyszykował do egzaminu na maturę, w godzinach wieczorowych Oferty pod „L. 125” w Rozwoju. 1122-2

Potrzebny pokój przy rodzinie chrześcijańskiej bez umeblowania, z elektrycznym oświetleniem. Oferty proszę składać: L. Jasiński, Andrzeja 10. 1147-1

Potrzebny stróż zaraz, ul. Miedziana 12. Zgłaszać się do właściciela domu. 1149-2

Potrzebny zaraz chłopiec uczyć. Wy. Zakład pogrzebowy, ul. Przejazd 22. 1107-2

65 marek miesięcznie. W grupach i pojedynczo przygotowuję w zakresie 4 klas, szkół średnich, ul. Kilińskiego № 31 m. 7. 1053-2

Zagubione dokumenty.

Adamczyk Marja zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi. 1035-1

Antoni Maj zagubił kartę węglową, Nawrot 87. 1121-1

Bieniek Franciszek zgubił legitymację chlebową na 2 osoby. 1150-1

Bronisława Słodzińska zagubiła paszport niem. wyd. w gm. Władysławów. 1084-2

Bogus Helena zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 1108-2

Cywiński Władysław zagubił paszport rosyjski wyd. w gm. Dalków. 1137-3

Frankiewicz Walerja zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 1144-3

Franciszek Wajdner zgubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 1092-2

Hejno Czesław zagubił legitymację chlebową na 2 osoby. 1158-1

Jawa Oszerowicz zagubiła legitymację chlebową na 5 osoby. 1119-1

Janas Wojciech zagubił legitymację chlebową na 5 osób. 1128-1

Jan Wolnicki zagubił legitymację chlebową na 1 osobę. 1140-1

Julja Tysak zagubiła kartę węglową, oraz legitymację chlebową na 3 osoby, Pałacowa 5. 1024-1

Józef Pałyga zagubił paszport rosyjski oraz weksel na 100 rb. podpisany przez Magdalene Burde. 1012-1

Jadąc ze Skalmierzyc przez Sieradz do Łodzi, zagubiono portfel z dokumentami kolejarскими, paszportem niemieckim na imię Stanisława Hanysza, Ausweis za okupantów i pieniądze 507, lub 8 marek. Szanowny znalazca zechce oddać za nagrodą 250 marek, ul. Przędzalniana № 51, m. 15. 1038-1

Kamińska Marjanna zgubiła paszport tymczasowy wydany w Łodzi. 1101-2

Kasprzykowski Tomasz zgubił paszport niemiecki wydany w Chojnach. 1046-1

Krzykawski Grzegorz zgubił legitymację chlebową na 5 osób. 1139-1

Kazimierz Olczyk zgubił legitymację chlebową na 4 osoby. 1129-1

Kopczyński Dominik zgubił legitymację chlebową na 3 osoby. 1165-1

Leonard Starostecki zgubił legitymację chlebową na 3 osoby. 1156-1

Marja Pugalska zagubiła paszport tymczasowy wyd. w Łodzi. 1082-2

Marja Pracuk zagubiła legitymację chlebową na 2 osoby. 1153-1

Michalak Paweł zgubił legitymację węglową. Sucha 7. 1136-1

Mikołajczyk Józefa zagubiła legitymację węglową i naftową. Marysińska 17. 1134-1

Marja Heiman zagubiła paszport wraz z legitymacją dla bezrobotnych w Łodzi. 1115-1

Marta Nowakowska zagubiła paszport niem. wyd. w Łodzi. 1073-2

Otocka Lucyna zgubiła legitymację węglową. Dzielna 1131-1

Piętaczek Wawrzyniec zgubił legitymację chlebową na 4 osoby. 1133-1

Pawlak Wojciech zagubił kartę węglową, Drewnowska 36. 1125-1

Pogoński Władysław zagubił kartę węglową, Dolna 15. 1152-1

Skradziono paszport rosyjski wyd. w gm. Zeromin na imię Wojciecha Banaszczuka 1075-1

Szczepaniak Marjanna zgubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 1095-2

Szyja Szymkiewicz zagubił paszport niem. wyd. w Łodzi oraz 594 mk. Znajdzącę proszę o zwrot za wynagrodzeniem na N. Zarzewską 21, do Szymkiewicza. 1085-2

Sura Tyntpulwer zagubiła paszport niem. № 90890, wyd. w Łodzi. 1079-2

Stanisława Urbaniak zgubił paszport tymczasowy wyd. gminy Wojstawice pow. Sieradzkiego. 1141-3

Szklarek Wincenty zagubił legitymację chlebową na 2 osoby. 1113-1

Wacław Witwicki zagubił kartę węglową. Srednia 53. 1162-1

Waczyńska Halina zgubiła paszport niem. wyd. w Łodzi. 1039-1

Wanda Szuberska zagubiła paszport niemiecki wydany w Lutomiersku. 1034-1

Winiarska Anna zgubiła paszport tymczasowy wydany w Łodzi. 1042-1

Władysław Wiczorek zagubił paszport tymczasowy wyd. w Łodzi. 1155-1

Zaginęły legitymacje: Miedzianowski Józefa na 4 osoby, Chalupnika Kazimierza na 2 osoby, Stańczyka Franciszka na 1 osobę. 1154-1

Zaginęły: paszport niem. na imię Władysława Olobry i dowód osobisty Józefa Olobry. 1062-1

Zaginął paszport na imię Rozalii Szczecińskiej za № 78799. 1110-2

Zagubiono paszport niemiecki na imię Aurelii Weigt. Stawiańska № 25. 1112-2

Zaginął paszport niemiecki wydany w Łodzi na imię Łokadzi Józwiakówny. 1160-3

Zaginęła karta od paszportu z kontrolką węglową, wydany z fabryki Gayera na imię Kłemensa Skrzypczyńskiego. 1145-1

Zagubiono czy skradziono portfel wraz z paszportami Bronisławy i Józefa Królikowskiego legitymacją chlebową i innymi dokumentami. 1120-3

Zaginęła legitymacja chlebową zółta na imię Zofji Stabosz wicz. 1152-1

Potrzebni chłopcy

od lat 16